

Pravidla rozúčtování nákladů na tepelnou energii pro vytápění mezi konečné spotřebitele

Poznámky k platné legislativě ČR a EU

Rules for putting the cost of heat energy for heating on accounts of final consumers notes to valid legislation of the Czech republic and EU

Ing. Jiří CIKHART, DrSc.
soudní znalec a energetický auditor

Autor srozumitelným způsobem seznamuje čtenáře s úrovní naší legislativy a stavu rozúčtování nákladů na tepelnou energii pro vytápění. Upozorňuje na úskalí spojená s nesplněnou harmonizací našich předpisů s předpisy EU.

Klíčová slova: vytápění; rozúčtování nákladů, indikace

Recenzent
Ing. Jiří Bašta, Ph.D.

In a comprehensible way the author acquaints the readers with the level of our legislation and the state of putting the cost of heat energy for heating on individual accounts. The author warns about difficulties connected with the unfulfilled harmonisation of our regulations with EU regulations.

Key words: heating, putting cost on individual accounts, indication

V říjnu 2001 vyšla vyhláška č. 372/2001 Sb. Ministerstva pro místní rozvoj, kterou se stanoví pravidla pro rozúčtování nákladů na tepelnou energii na vytápění a nákladů na poskytování teplé užitkové vody mezi konečné spotřebitele. V březnu 2003 vydalo Ministerstvo pro místní rozvoj k této vyhlášce metodický pokyn, který podrobněji rozpracovává a komentuje jednotlivé paragrafy a odstavce výše uvedené vyhlášky.

Oba materiály Ministerstva pro místní rozvoj obsahují některé části, které jednak odporují pro nás závazné směrnici Rady evropského společenství 93/76/EWG, jednak přispívají k nejasnostem vznikajícím při rozúčtování nákladů, jež jsou předmětem nedorozumění mezi konečným spotřebitelem a dodavatelem tepla, resp. firmou provádějící rozúčtování profesionálně.

V současné době narůstá počet soudních sporů, které se týkají právě rozúčtování nákladů na teplo pro vytápění a ohřev a dodávku teplé užitkové vody. Společným jmenovatelem žalob, z nichž část je neoprávněná a část oprávněná, je především kvalita poskytovaných služeb v oblasti rozúčtování nákladů, zejména pak prakticky nemožnost laické kontroly.

Značný podíl na nedorozuměních a oprávněných stížnostech s sebou nese nepřehledné používání korekčních součinitelů, jimiž se v rozúčtování násobí skutečně odečtené údaje indikátorů na otopných tělesech (viz § 4 odst. 3 vyhlášky č. 372/2001 Sb.).

Domnívám se, že v současné době nastal nejvyšší čas zabývat se vážně nejenom novelizací vyhlášky Ministerstva pro místní rozvoj č. 372/2001 Sb., kterou se stanoví pravidla pro rozúčtování nákladů na tepelnou energii na vytápění a na poskytování teplé užitkové vody mezi konečné spotřebitele, ale i zákona č. 406/2000 Sb. o hospodaření energií. Vyhláška č. 372/2001 Sb. postrádá k dnešnímu dni oporu právě v zákonu č. 406/2000 Sb. o hospodaření energií, což je kuriózní, protože právě měření, indikace a regulace by měly v maximální míře přispět k hospodárnému užívání a spotřebě energie jak na vytápění tak i na dodávku TUV. V současné době má tato vyhláška oporu pouze v zákonu č. 458/2000 Sb., a to v § 78, odstavci 5.

Při novelizaci zákona č. 406/2000 Sb. i z něj vycházejících vyhlášek bude nutno respektovat i směrnici Rady evropského společenství 93/76/EWG. Při jednáních o přistoupení k EU Česká republika v průběhu screeningu energetiky potvrdila svůj závazek převzít *aquis* (právo Evropských společenství) před vstupem do EU s výjimkou tří oblastí, ve kterých požádala o přechodné období

(časovou prodlevu) se zavedením směrnic 68/414 EHS, 96/92 ES a 98/30 ES. Jde o pozdější dosažení požadované úrovně zásob ropy a ropných produktů (odklad do r. 2005) a pozdější otevření trhu s elektřinou a plynem (odklad do r. 2005, resp. 2008). Zástupci EU přitom potvrdili, že rozumí požadovanému rozsahu přechodných období.

Aplikací směrnice 93/76/EWG převládá snaha, aby členské státy uskutečnily cíl omezení emisí CO₂ prostřednictvím efektivního využívání energií, zejména prostřednictvím a prosazením programů s níže uvedeným obsahem:

- průkaz o spotřebě energie budov,
- vyúčtování nákladů na vytápění, klimatizaci a přípravu teplé vody podle skutečné spotřeby,**
- podpora financování třetí stranou v rámci úsporných energetických investic ve veřejném sektoru,
- tepelná izolace novostaveb,
- pravidelné prověřování kotlů na vytápění,
- energetické bilance v podnicích s vysokou spotřebou energií.

Členské státy sestaví programy pro reálné vyúčtování nákladů na vytápění, klimatizaci a přípravu teplé vody v přiměřeném poměru ke skutečné spotřebě a tyto programy také zrealizují. Tyto programy umožní rozdělení nákladů za tyto výkony mezi uživatele budovy nebo částí budovy podle spotřeby teplé vody, případně spotřeby studené a teplé vody každého uživatele. To se týká budov nebo částí budov, které jsou vybaveny ústředním vytápěním, klimatizací nebo přípravou teplé vody. Obyvatelům takových budov by mělo být umožněno, aby si vlastní spotřebu teplé, studené nebo horké vody regulovali sami.

Členské státy EU vydají potřebné právní a správní předpisy a učiní opatření pro co nejrychlejší splnění této směrnice. Členské státy **musí učinit veškerá opatření pro splnění takto stanovených cílů této směrnice.**

Vydají-li členské státy EU právní a správní předpisy, vezmou v úvahu tuto směrnici v předpisech samotných nebo na základě odkazu úředního zveřejnění. Členské státy si regulují podrobnosti.

Jak bylo výše uvedeno, mluví se ve směrnici 93/76/EWG Rady evropského společenství o rozúčtování nákladů na vytápění podle skutečné spotřeby energie, resp. o přiměřeném poměru k velikosti této spotřeby. Z tohoto hlediska tedy bude nutno přistupovat i k použitým metodám měření nebo indikace této spotřeby. V žádném případě by nemělo být přípustné rozúčtování nákladů podle

velikosti vytápěné plochy místností nebo bytů. Použití jednočidlových indikátorů by mohlo být tolerováno po jistou přechodovou dobu.

Množství tepla dodávané do místnosti otopným tělesem je dáno rovnicí:

$$Q = \alpha \cdot S (t_{rs} - t_m),$$

kde

α – součinitel přestupu tepla ze stěny otopného tělesa do okolního vzduchu,

S – plocha otopného tělesa,

t_{rs} – střední povrchová teplota otopného tělesa,

t_m – teplota vzduchu ve vytápěné místnosti.

Za předpokladu známých hodnot veličin α a S je tedy nutno znát ještě teploty t_{rs} a t_m . Teplotu otopného tělesa v referenčním bodě t_{rs} může snímat (indikovat) i každý jednočidlový indikátor, a to jak elektronický, tak i odpařovací. Ne tak ovšem teplotu vzduchu ve vytápěné místnosti t_m , která může být indikována pouze u indikátorů se dvěma čidly.

Je známo, že jednočidlové indikátory mohou s jistým zjednodušením porovnávat pouze poměrnou dobu využití otopných těles. I na základě tohoto ukazatele je možno rozúčtovat náklady na vytápění. Je ovšem nutno mít na zřeteli, že se přitom vychází z předem stanovené vnitřní teploty ve všech vytápěných místnostech, např. 21 °C. Jestliže se podle zkušeností pohybují v ústředně vytápěných budovách vnitřní teploty v rozmezí 16 až 26 °C, zavádí se za výše uvedené předpokladu do výpočtů systematická chyba plus minus 30 %. Najde-li se potom v daném domě jeden jediný spotřebitel, který takové rozúčtování s odvoláním na směrnici Rady evropského společenství 93/76/EWG zpochybní a odmítne takto stanovenou částku platit, pak s pravděpodobností hraničící s jistotou svůj případný soudní spor nemůže prohrát.

Indikace a rozúčtování podle skutečné spotřeby tepelné energie by mělo vést především ke zjednodušení a lepší kontrolovatelnosti metod rozúčtování, z nichž by odpadly mnohdy pochybné opravné součinitele vztahžené na polohu místnosti vůči světovým stranám, počet ochlazovaných stěn, apod.

Až doposud převládala snaha hledat u ústředně vytápěných budov jakousi „vyšší spravedlnost“, která by zvýhodnila byty s vyšší energetickou náročností (vyšší tepelnou ztrátou) tím, že se na jejich nákladech podíleli uživatelé bytů s energetickou náročností nižší. Rozdílná užitná hodnota bytů, která nebyla respektována v jejich ceně nebo v úplatě za jejich užívání, se tak kompenzovala deformací při rozúčtování nákladů na tepelnou energii pro jejich vytápění.

Tento postup byl do jisté míry pochopitelný v době řízeného hospodářství a citelného nedostatku volných bytů. V současné době, kdy se stále více prosazuje trh s byty, je tento postup samozřejmě zavádějíci. U naprosto shodného objektu, který je však místo klasické ústřední otopné soustavy se spodním rozvodem vybaven etážovým vytápěním, nebo u ústředního vytápění s centrální stoupačkou a horizontálními bytovými rozvody tepla s kalorimetrickým měřením jeho spotřeby pro vytápění bytů, podobné přerozdělování nákladů uvnitř nemovitosti nepřipadá v úvahu a nikoho by asi ani nenapadlo.

Mezi jednotlivými uživateli nebo vlastníky bytů přece nelze hledat jakoukoliv „vyšší spravedlnost“. Např. byty o velikosti 3 + 1 v Praze, které získali členové bytových družstev ještě v 80. letech, je stály kolem 30 000 Kč, byty odprodávané jejich uživatelům městem nebo jednotlivými podniky přišly na cca 150 000 Kč, zatímco v roce 1994 přišel stejný velký družstevní byt asi na 1 300 000 Kč. Jejich současná tržní cena se pohybuje podle stáří domu a atraktivnosti lokality v rozmezí od 1 500 000 do 2 500 000 Kč. Rovněž ceny tepla se od sebe velmi výrazně liší podle typu zdroje tepla (elektrárna s dodávkou tepla, teplárna nebo výtopna či okřsková kotelna), druhu spalovaného paliva (uhlí, zemní plyn nebo topné oleje), druhu teplosné látky u SCZT (pára nebo voda) a konečně i podle toho, stojí-li mezi výrobcem a spotřebitelem tepla ještě další podnikatelský subjekt, jakým je distributor tepla.

Při rozvíjejícím se trhu s byty bude tedy jediné rozumné, budou-li se náklady na tepelnou energii pro vytápění a ohřev teplé vody rozúčtovat podle její skutečné spotřeby.

Vyhláška Ministerstva pro místní rozvoj č. 372/2001 Sb. i jeho metodický pokyn k této vyhlášce z března 2003 v sobě skrývají několik základních kontroverzních odstavců, které přímo volají po co nejrychlejší novelizaci. Pokusím se zde upozornit pouze na ty nejkřiklavější.

Již v § 2 vyhlášky č. 372/2001 Sb., který je věnován vymezení pojmů, obsahuje odstavec následující formulaci. Pro účely této vyhlášky se rozumí: *vytápěním – ústřední vytápění pomocí otopné soustavy ovlivňující zúčtovací jednotku, kterou prochází, napojené na společný zdroj tepelné energie; vytápěním není vytápění bytů a nebytových prostorů prostřednictvím samostatných etážových okruhů zásobovaných tepelnou energií z vlastních zdrojů tepelné energie, používajících různé druhy paliv nebo elektřinu, ani vytápění prostřednictvím uzavřených okruhů, do nichž dodává a měří tepelnou energii na základě smlouvy dodavatel přímo konečným spotřebitelům.*

V současné době se staví stále větší počet ústředně vytápěných domů s horizontálními bytovými okruhy napojenými na centrální stoupační potrubí. Přípojky pro jednotlivé byty jsou pak vybaveny měřicí spotřeby tepla. Pokud mají vlastníci nebo uživatelé jednotlivých bytů uzavřenu smlouvu o dodávce a odběru tepla přímo s dodavatelem, vymykají se působnosti vyhlášky č. 372/2001 Sb., a na jejich otopné soustavy se nepohlížejí jako na ústřední vytápění. Jejich měřiče spotřeby tepla jsou fakturačními měřidly stejně jako jejich elektroměry nebo plynoměry.

Má-li naproti tomu smlouvu s dodavatelem tepla uzavřenu vlastník nemovitosti, spadají tyto horizontální bytové okruhy pod vyhl. č. 372/2001 Sb. a jejich měřiče tepla se stávají pouhými poměrovými indikátory pro účely rozúčtování nákladů na teplo pro vytápění, a to se všemi s tím spojenými důsledky, o nichž se zmíníme dále.

V metodickém pokynu MMR z března 2003 se k tomuto bodu vztahuje komentář, „...že se vyhláška vztahuje právě jenom na ústředně vytápěné budovy pomocí ucelené propojené soustavy, která zajišťuje vytápění a temperování domu jako celku.“

Této definici však beze zbytku odpovídá i dům s horizontálními bytovými soustavami, které jsou navzájem propojeny centrálním stoupačným potrubím, a to bez ohledu na to, kde je v této soustavě umístěno jedno nebo více fakturačních měřidel.

Podobně zavádějící je v metodickém pokynu MMR i za 1) definice indikátoru vytápění: *Indikátor vytápění je zpravidla (v užším smyslu) interpretován jako registrační přístroj (pomůcka), který přiléhá k otopnému tělesu, resp. k odtokové trubce z otopného tělesa, jehož údaj je (někdy po poměrně složitých dalších výpočtech) smluvním číslem pro rozvržení celkových nákladů na vytápění budovy (zúčtovací jednotky) mezi konečné spotřebitele. V tomto pojetí se definuje tzv. poměrový indikátor vytápění, který uvádí indikaci v souvislosti s teplem předávaným otopným tělesem do vytápěné místnosti. Údaj poměrového indikátoru, sloužící k poměrovému rozdělení nákladů na vytápění, však nemá rozměr fyzikální veličiny, není měřidlem a už vůbec ne měřičem (na rozdíl od kalorimetrického měřiče tepla, zpravidla instalovaného na vstupu do objektu) a nedá se tedy ověřovat podle metrologických předpisů.*

V širším smyslu se indikátory vytápění interpretují ve vztahu k vyhlášce i pro principiálně odlišné a jinak nazývané přístrojové konstrukce s příslušným určením, například k denostupňové metodě. Obecně se pojem **indikátor** (bez přívlastku) konkretizuje jako „indikátor vytápění“ a rozumí se jím technické zařízení poskytující číselnou vstupní informaci pro rozúčtování nákladů na vytápění.

Základním omylem autorů výše uvedené definice v metodickém pokynu je tvrzení, že indikátory uvádějí indikaci v souvislosti s teplem předávaným otopným tělesem do vytápěné místnosti. Dovolují si tvrdit, že u drtivé většiny indikátorů používaných v současné době v ČR, jako jsou odpařovací indikátory, elektronické indikátory s jedním trvale pracujícím čidlem, nebo indikátory VIPA montované na vratnou přípojku otopného tělesa, snímají a indikují pouze buď teplotu na povrchu otopného tělesa nebo teplotu na povrchu vratné přípojky otopného tělesa. V těchto případech budou indikovány vždy pouze výše uvedené teploty, a to bez ohledu na teploty ve vytápěných místnostech, které jsou ovšem rozhodující pro množství tepla dodávaného do vytápěné místnosti.

Jakýsi údaj o množství tepla předávaného do místnosti tak mohou poskytovat pouze elektronické indikátory se dvěma čidly, z nichž jedno trvale snímá teplotu vzduchu obtékajícího otopné těleso a druhé buď teplotu v referenčním bodě povrchu otopného tělesa nebo teplotu venkovní.

Rovněž nelze souhlasit s formulací metodického pokynu k § 4 odst. (1) vyhlášky: *Ustanovení tohoto odstavce představuje první krok rozúčtování – rozdělení celkových nákladů připadajících na zúčtovací jednotku za zúčtovací období na dvě části. Složka nákladů, která vyjadřuje náklady na tepelnou energii, která může být dodávána do prostoru místnosti bytu (nebytového prostoru) prostupem stěnami a přestupem z vnitřních rozvodů tepla a která rovněž vyjadřuje část podílu nákladů na vytápění (temperování) společných částí domu se ve vyhlášce nazývá základní a činí 40 až 50 % z celkových nákladů. Na rozdíl od zbývajících podílů 60 až 50 %, který se nazývá spotřební složkou nákladů, a který vyjadřuje tu část nákladů na tepelnou energii, která se do daného prostoru místnosti šíří z otopných těles v něm umístěných. Volba podílu základní a spotřební složky není věcí hlasování resp. dohody zúčastněných, ale vychází z technického řešení otopného systému a způsobu indikace. Pro poměrové indikátory vytápění by tento podíl měl být 50/50.*

Toto základní dělení nákladů vyhovuje zejména těm způsobům rozúčtování, které jsou založeny na registraci teploty na otopném tělese (jako průvodní jev dodávky tepelné energie do prostoru z otopného tělesa umístěného v místnosti) nebo na nepřímém registrování teploty na odtokové trubce z otopného tělesa. Pro jiné způsoby rozúčtování, které jsou založeny na měření tepla kompaktními měřiči tepla (kalorimetry) nebo na přímém registrování teploty v prostoru bytu a vnějšího prostředí (denostupňová metoda) se doporučuje zvolit v rámci povoleného rozpětí nižší podíl základní složky.

Výše uvedená formulace vůbec nerozlišuje elektronické indikátory s jedním nebo dvěma trvale pracujícími čidly. Zatímco elektronické indikátory s jedním čidlem jsou plně srovnatelné např. s indikátory VIPA na vratné přípojce z otopného tělesa, lze indikátory se dvěma čidly považovat za nejméně srovnatelné s indikátory založenými na indikaci vnitřní a venkovní teploty. Mimo rámec srovnání jsou indikátory odpařovací, u nichž se kromě jiných neduhů velice často projevuje i značná nepřesnost při jejich odečtu. Dělení základní a spotřební složky v poměru 50/50 lze považovat za silně demotivující pro konečné spotřebitele.

Domnívám se, že rozmezí spotřební složky 60 a 50 % by se mělo vrátit na původní úroveň mezi 70 a 50 %, aby v případě modernější indikace byl spotřebitel více motivován na hospodaření energií.

Komentář metodického pokynu k § 4 odst. (3) vyhlášky potom přímo odporuje požadavkům směrnice Rady evropského společenství 93/76/EWG, kterou jsme se zavázali zavést ještě před vstupem ČR do EU.

Ke stanovení spotřební složky pomocí tzv. výpočtové metody neslouží pouze jeden faktor (tj. náměr), nýbrž vždy dva až tři faktory, jimiž jsou:

- **odpočet** (= náměr), resp. údaj registračních zařízení, která se u nás užívají a mezi která patří měřidla množství dodané tepelné energie vázané na potrubí, indikátory založené na principu odparu tekutiny nebo elektronic-

kém anebo denzometrickém a kontinuální teplotní snímače rozdílů vnější a vnitřní (v bytě) teploty,

- **výkon otopného tělesa** (s potřebnými opravnými koeficienty), a to vždy spolu s **korekcí** zohledňující polohu místnosti nebo **započítatelná podlahová plocha místnosti**, resp. bytu (nebytového prostoru).

*V praxi uplatňované výpočtové metody navazující na zjištění různých registračních zařízení **splňují ustanovení** tohoto odstavce o rozdělení spotřební složky mezi konečné spotřebitele úměrně výši náměrů měřičů tepelné energie nebo indikátorů vytápění **za podmínky**, že výsledek stanovení úhrady splňuje požadavek na přípustný rozptyl výše úhrad v zúčtovací jednotce. Účelem uplatnění vlivu polohy vytápěné místnosti dané jejich polohou (počet venkovních stěn, orientace ke světovým stranám a převládajícím směrem větrů) prostřednictvím korekcí je zajistit, aby náklady na vytápění místností srovnatelné velikosti se srovnatelnou úrovní vytápění (tj. teplotní úrovní) byly rovněž srovnatelné bez ohledu na jejich polohu.*

Tímto ustanovením vyhlášky se sleduje, aby způsob rozúčtování nákladů mezi konečné spotřebitele zajistil každému spotřebiteli, že jeho úhrada za vytápění je úměrná dosažené úrovni poskytované služby (tj. projektované resp. výpočtové vnitřní teplotě), kterou vytápění je, a nikoliv množství tepla potřebného k jejímu zajištění. K rozdílům může docházet pouze v těch případech, když jsou některé místnosti bytu nebo nebytového prostoru na základě zásahu (jednání) jejich uživatelů vytápěny na odlišnou než projektovanou teplotu.

Z hlediska požadavků směrnice 93/76/EWG považuji za naprosto nepřijatelné korigovat náměr indikátoru koeficientem, který zohlední orientaci místnosti k světovým stranám nebo k počtu ochlazovaných stěn. To opět znamená hledání jakési „vyšší spravedlnosti“ pro všechny, a to na úkor rozúčtování nákladů na vytápění podle skutečné spotřeby energie. Je přece nepochybné, že u identického domu, který bude vytápěn např. etážovými otopnými soustavami nebo horizontálními bytovými soustavami ústředního vytápění, nelze konečného spotřebitele nutit k odběru tepla proti jeho přání.

Hlavní problémy a nejasnosti vznikají právě jako důsledek používání opravných součinitelů na počet ochlazovaných stěn místnosti a její orientaci k světovým stranám. To ostatně uznává i autor metodického pokynu v poslední části odst. (4) § 4, který se týká maximální povolené odchylky od celkových měrných nákladů ± 40 %.

Příčinou neúměrných rozdílů může být nejenom stav objektu, stav a funkce otopné soustavy, kvalita regulace parametrů teplotnosné látky, funkčnost a nastavení termostatických ventilů, ale rovněž nesprávná volba korekčních činitelů a v neposlední řadě i chování uživatelů bytů, např. nadměrné větrání, sušení prádla apod.

V předposledním odstavci § 4 odst. (4) metodický pokyn praví, že „...každý uživatel bytu je povinen odebírat službu (rozuměj dodávku tepla do bytu) řádně, tj. v daném případě tak, aby nedošlo k poruše tepelné stability domu. Vnitřní minimální teplota se v praxi pohybuje na úrovni 16 až 18 °C. Proto by maximální odchylka -40 % měla být akceptována pouze v nezbytných a odůvodněných případech, např. u neobsazených bytů či nebytových prostorů.“

Autor metodického pokynu se přitom odkazuje na § 3 vyhl. č. 152/2001 Sb., kde se v odstavci (6) říká: „V průběhu otopného období jsou byty v době od 6.00 do 22.00 hod., a ostatní prostory v době jejich provozu vytápěny tak, aby dosažené průměrné teploty vnitřního vzduchu zajišťovaly výpočtové teploty vnitřního vzduchu stanovené projektem.“

Tento požadavek je v souvislosti s povinným zaváděním termostatické regulace naprosto nesmyslný. Skutečné vnitřní teploty ve vytápěných místnostech se v praxi od výpočtových (projektovaných) hodnot liší o ± 4 až 5 °C. Správně by se tedy mělo hovořit o dosažitelnosti vnitřních teplot, ne však o jejich skutečném dosahování.

Kromě toho si v této souvislosti dovolím poukázat ještě na jednu kuriozitu charakteristickou pro ČR. Tepelná energie se vede v soustavách CZT od zdroje tepla tepelnými sítěmi až na patu domu, kde je obvykle měřena fakturačním měřidlem. Za tímto měřidlem energie „mizí“ a stává se službou, která ovšem není definována fyzikálními jednotkami. Toto opatření snad bylo do jisté míry odůvodněné v době nedostatku dostatečně přesných a cenově dostupných měřidel stejně jako cenově dostupných a dostatečně přesných indikátorů vytápění, jakož i při extrémně nízkých a plošně dotovaných cenách tepelné energie. V současné době je však toto opatření kontraproduktivní. Svědčí o tom mimo jiné i to, že kromě ČR neexistuje další stát, který by toto používal.

Znění § 4 odst. (3) a (4) vyhl. č. 372/2001 Sb. tedy znamená, že údaj měřiče tepla na vstupu do bytu s horizontálním rozvodem tepla lze korigovat různými koeficienty, které vyhláška však blíže nedefinuje, a nadto je možno v případě nulového náměru korigovat celkové náklady na vytápění příslušného bytu na nejméně 60 % průměru celé zúčtovací jednotky (domu). To vše platí pro případ, že smlouvu o dodávce a odběru tepla má s dodavatelem tepla uzavřenu vlastník domu.

Naproti tomu tam, kde má smlouvu o dodávce a odběru tepla uzavřenu s dodavatelem tepla přímo vlastník nebo uživatel bytu, je údaj jeho měřiče tepla jediným podkladem pro fakturaci dodávky tepla a jeho náměr nesmí podléhat žádné korekci.

Tím se uživatelé bytů v jinak naprosto identických domech dostávají do naprosto rozdílného postavení, a to pouze v závislosti na tom, s kým má dodavatel tepla uzavřenu smlouvu o dodávce a odběru tepla. To samozřejmě neobstojí při případných soudních sporech. Každý z jednotlivých uživatelů bytů bude hájit svoje nezadatelné právo tepelnou energií buď odebrat nebo neodebrat s tím, že nemůže být nucen zaplatit za něco co neodebral a odebrat nechtěl.

Již z tohoto příkladu je zřejmé, že novelizace vyhlášky č. 372/2001 Sb. je nanejvýš aktuální již dnes. Tím více to potom platí o návaznosti této vyhlášky na aplikaci směrnice č. 93/76/EWG Rady evropského společenství do naší legislativy.

V § 4 odst. (5) vyhlášky č. 372/2001 Sb. se praví: „V zúčtovací jednotce, ve které u konečných spotřebitelů nejsou instalovány měřiče tepelné energie nebo indikátory vytápění, vlastník spotřební složku rozdělí mezi konečné spotřebitele obdobným způsobem jako složku základní.“ I tento odstavec je v kolizi se směrnicí 93/76/EWG, která jednoznačně požaduje rozúčtování podle skutečné spotřeby energie. Není tedy přípustné rozúčtovávat náklady na vytápění pouze podle podílu započítatelné podlahové plochy. To, že někde nejsou instalovány ani indikátory ani měřiče tepla, napříště neobstojí.

Naproti tomu bude naprosto nutné zpracovat do naší legislativy povinnost spotřebu tepla u konečných spotřebitelů měřit nebo indikovat, a to jak do zákona č. 406/2000 Sb. o hospodaření energií, tak i do na tento zákon navazujících vyhlášek.

Především by se do zákona č. 406/2000 Sb. o hospodaření energií měla vrátit do § 6 odst. (7) původně navrhovaná formulace: „Vlastník budovy nebo společenství vlastníků jednotek musí vybavit vnitřní tepelná zařízení budov přístroji regulujícími a registrujícími dodávku tepelné energie konečným spotřebitelům v rozsahu stanoveném vyhláškou.“

Touto formulací by indikace a registrace tepelné energie konečně získala tolik žádanou oporu i v zákoně č. 406/2000 Sb. o hospodaření energií. V návaznosti na zákon č. 406/2000 Sb. by měl být vsunut do vyhlášek č. 151/2001 Sb. a č. 152/2001 Sb. zvláštní §, který by se týkal měření a indikace tepelné energie u konečných spotřebitelů. Doposud tyto dvě vyhlášky obsahují ustanovení a paragrafy, které se týkají pouze regulace, ačkoliv je nesporné, že maximál-

ních úspor energie lze dosahovat pouze současným působením regulace a měření nebo indikace.

V souvislosti s těmito změnami by pak měla být důkladně novelizována i vyhl. č. 372/2001 Sb., kterou se stanoví pravidla pro rozúčtování nákladů na tepelnou energii na vytápění a nákladů na poskytování teplé užitkové vody mezi konečné spotřebitele.

Je nepochybné, že v rámci přístupových jednání s EU v oblasti energetiky se náš stát zavázal převzít nařízení, směrnice a rozhodnutí EU do své legislativy, protože tyto právní předpisy EU jsou nadřazeny národní legislativě. V národních zákonech a vyhláškách pak musejí být stanoveny i sankce za nedodržení a porušování těchto závazných předpisů.

V souvislosti s našimi dosud platnými zákony a vyhláškami, které jsou v kolizi s legislativou EU, je nutno uvědomit si jedno nebezpečí. Bude-li na jejich základě kdokoliv odsouzen českým soudem, má postižený právo obrátit se na Evropský soud pro lidská práva ve Štrasburku. Ten potom posuzuje podané žádosti zejména ze dvou hledisek:

- a) přiměřenosti délky trvání soudního procesu;
- b) souladu legislativy, podle níž byla příslušná osoba (fyzická nebo právnická) odsouzena, s legislativou EU.

Pokud tento soud uzná stížnost našeho občana za oprávněnou, poskytne mu mimo jiné i odškodnění, a to ve výši několika průměrných platů obvyklých v EU. Tento rozsudek pak dopadne na Českou republiku, takže na nedostatky v práci našich zákonodárných orgánů, soudů a státních úředníků doplatí nakonec všichni daňoví poplatníci. ■

* Plastový kulový kohout +GF+ Typ 546

Nový dvoucestný plastový kulový kohout Georg Fischer Rohrleitungssysteme AG Typ 546 nejenže střídá osvědčený typ 346 ale svým modulárním provedením s rozsáhlým příslušenstvím nabízí výrobcům a provozovatelům potrubních systémů větší variabilitu konstrukcí.

Proti předchozímu typu má výrazně kratší stavební délku, novou konstrukci převlečné matice s pilovým závitem, lépe využívajícím vlastnosti užitých konstrukčních plastů. Nová ergonomická ruční páka má na přání i uzamykatelné provedení na ochranu před nepovolanou manipulací.

K systému náleží i nové modulárně a flexibilně řešené pneumatické pohony PA 11 pro DN 10 až 25 a PA 21 pro DN 32 až 50 (na přání s možností ručního nouzového ovládní) a elektrické pohony EA 11 a EA 21. Na přání je 5 typů koncových spínačů, flexibilní jednotka zpětného hlášení a elektrický pohon EA 21 s LCD displejem.

Od dubna 2003 se dodává pro tlaky do 1,6 MPa a ve světlostech DN 10, DN 15, DN 20, DN 25, DN 32, DN 40 a DN 50 z materiálu PVC-U (neměkčený PVC) pro lepení. Postupně se na trh uvádí provedení z PVC-C (chlorovaný PVC) a ABS pro lepení a z PP-H a PVDF pro svařování. Na sedla koule je použit PTFE a těsnění vřetene je standardně z EPDM. Minimální životnost kohoutu je 250 000 cyklů.

Pro systém bylo vyvinuta řada připojovacích prvků v normách DIN, EN, ISO, BS, ASTM a JIS, montážních objímek, přírub, přivařovacích hrdel a kovový kryt pro montáže ve stěnách. K dispozici je i rozsáhlý CAD katalog s 2D a 3D daty pro plánování potrubní sítě, přístupný na běžných formátech, na CD-ROM a na stránce: www.piping.georgfischer.com Nový typ splňuje normy prEN ISO 16135, ISO 9393 a EN 558. Přípustnost dle DIBt (Deutsches Institut für Bautechnik, Berlín) je v řízení.

Georg Fischer Rohrleitungssysteme AG, Schaffhausen

(AB)